

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCXVIII. ad annum MCLXXIX.

Parisiis, 1644

Vita Et Epistolae Evgenii Papae III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15588

EPISTOLA III.
LVCII PAPÆ II.
AD RAYMVNDVM TOLETANVM.

De primatu Toletanæ ecclesiæ.

EXTAT tom. 14. Conciliorum pag. 385. in notis ad Decretum regis Gundemari.

VITA ET EPISTOLÆ
EVGENII PAPÆ III.

ANNO
CHRISTI
1145.

EVGENIVS natione Pisanus, vir religione ac sanctitate conspicuus, creatus est pontifex anno Domini 1145, tempore Conradi imperatoris. Hic, inquit Otto Frisingensis lib. 7. cap. 31. in principio dignitatis susceptæ, eo quod, auctore Arnaldo, populus ad tradenda Vrbi regalia, sicut antecessores suos, ita ipsum sollicitare vellet, cum episcopis & cardinalibus Vrbe cedit, ac proxima dominica in monasterio Farfensi, consecratione pontificali, ob persecutionis immanitatem morem murans, sublimatur. Ad hunc papam Eugenium venerabilis Bernardus abbas Claraualensis librum de consideratione sui quatuor distinctiõibus ordinatum conscripsit, in quo perfectæ vitæ ac subtilissimi ingenii perspicuitatem evidentissime demonstravit. Nam idem apostolicus, prius Bernardus dictus, & primum vicedominus Pisanus, ac demum in Claraualle, omnibus mundanis pro Christo spretis, eiusdem venerabilis Bernardi abbatis discipulus effectus, ac ab eo postmodum monasterio beati Anastasii, Cisterciensis ordinis, in vrbe Roma prælatus, summus pontifex, vt prælibauimus, constituitur. Inde post consecrationem, furorem populi Romani declinans, ad munita loca se transtulit: postque Viterbium veniens, ibi per aliquod tempus moram fecit. At Romanus populus cum patricio suo Iordane in furorem versus, præfecturæ dignitatem abolentes, omnes principes ac nobiles ex ciuibus ad subiectionem patricii compellunt: & non solum quorundam illustrium

Eugenius
qualis &
quando pa-
pa factus.

Romani ha-
benas pon-
tificis excu-
tiunt.

laicorum turres, sed & cardinalium ac clericorum domus subruentes, prædam immensam diripiunt. Ecclesiam etiam beati Petri omnium ecclesiarum caput incastellare sacrilege ac profanissime non metuunt: peregrinos causa orationis aduenientes ad oblationem, quæstus gratia, plagis & verberibus cogunt, ac quosdam ex ipsis offerre nolentes in ipso porticu & vestibulo templi nefario ausu occidere non verentur. Quos venerabilis pontifex, percusso prius cum quibusdam fautoribus suis anathematis gladio Iordane, adiuncta Tiburtinis Romanorum antiquis hostibus militia coercuit, tandemque pacem petere coegit. Quam pacem eo tenore dedit, ut patriciatus dignitatem exstercerent, & præfectum in pristinam dignitatem reciperent, senatores autem ex eius auctoritate tenerent. Sicque in Urbem rediens, natiuitatem Domini celebravit.

Ex Anglia ad Eugenium papam recens creatum venit Alexander episcopus Lincolnensis, qui benigne acceptus est ab ipso Eugenio papa, cuius benignitas & affabilitas mirifice commendatur a Rogero in annalibus, ubi hæc habet: Eodem anno episcopus Lincolnensis Alexander iterum Romam petens, susceptus est honorifice ab Eugenio papa nouo, viro summa dignitate condigno, cuius mens semper benigna, cuius discretio semper æqua, cuius facies semper non solum hilaris, sed etiam & iucunda. Hæc de Eugenio Rogerus huius temporis scriptor accuratissimus.

Tunc quoque temporis, cum Viterbii Eugenius confisteret, orientales ex Armenia atque Syria legationes accepit, prout ab eo qui præsens aderat, Ottone, qui & ea quæ vidit etiam fidelissime scripsit, refertur his verbis: Ea tempestate legati Armeniorum episcoporum, eorumque metropolitani, quem ipsi catholicum, id est vniuersalem, propter infinitum, id est amplius quam mille episcoporum sub se habentem numerum vocant, legati ab ultimo pene oriente summum pontificem Viterbii, laboriosum iter per annum & sex menses complentes, adeunt: eique ex parte illius ecclesiæ subiectionem omnimodam eum consalutando offerentes, causas viæ nobis cum aliis multis præsentibus apud veterem aulam aper-
riunt,

riunt, quæ tales erant: Inter ipsos & Græcos quædam de ritu sacrificii habitudo est in quibusdam, in aliis vero discrepantia: ponunt enim fermentatum panem, sicut illi, aquam autem vino non admiscunt, sicut nos, & illi. Præterea natiuitatem Domini epiphaniæ continuantes, duas illas festiuitates vnã faciunt. Pro his & aliis, dum inter se dissentirent, Romanam ecclesiam iudicem eligentes, consultum veniunt, formamque sacrificii iuxta consuetudinem eius sibi tradi deprecantur.

Quos Romanus antistes gratanter suscipiens, Missarum solenni ac sacrificii secretis adhibuit, diligenterque ea quæ fiebant ibidem eos animaduertere monuit. Quod dum facerent, intentique sacro altari astarent, vnus ex eis pontificali dignitate præditus, sicut postmodum in plena curia retulit, in beati Martini octaua, quando dedicatio ecclesiæ beati Petri celebrari solet, summo pontifice diuina mysteria agente, splendido fulgore radium solis super caput eius coruscare, & in ipso duas columbas ascendentes & descendentes vidit. Cumque diligentius hac illacque oculos circumferret, nullumque aditum, per quem lux illa transfunderetur, inueniret: deificum hoc esse cognoscens, ac ad obedientiam Romanæ sedis amplius accensus, cunctis quæ viderat aperuit. At venerabilis pater non suis hoc meritis attribuens, ipsius potius fide cælitus hoc sibi monstratum affirmabat; vt videlicet ecclesia, a qua ipse missus fuerat, sacramentorum virtutem veritatis luce perfusam cognosceret, ac deinceps quali ea reuerentia & forma tractare deberet, addiceret. Retulit etiam præfatus episcopus, quod in confinio Armeniæ quædam gentes essent, quæ fetus suos foetentes generarent, eosque statim ad aquas Armeniorum lauandos transmitterent: quos cum illi baptismatis vnda tingentes innatum eis foetorem propellerent, mox tamen remissi, ad paganismi ritum & spurciciam redibant. Quod vtrum faciendum esset item Romanam ecclesiam consulerunt.

Vidimus etiam ibi tunc prætaxatum de Syria Gabulensem episcopum, cuius præcipue opera ad plenum Antiochia Romanæ sedi subesse cœpit, tam de patriarcha suo Antiocheno, & de principis matre Balduini Hierosolymi-

tani quondam regis filia querimoniam facientem, quam de spoliis Saracenis ablati, iure antiquitatis exemplo Abrahamæ decimas (qui eas Deo, recognoscens victoriam, de suis spoliis Melchisedec dedit) exigentem, ac super hoc apostolicæ sedis auctoritatem requirentem. Audiuius eum periculum transmarinæ ecclesiæ post captam Edefsam lacrymabiliter conquerentem, & ob hoc Alpes transcendere ad regem Romanorum & Francorum pro flagitando auxilio volentem.

His auditis, Eugenius papa non curans quæ sua essent, sed quæ Dei esse sciret; non ad sui liberationem exilii aduersus Romanos occidentalium Christianorum principum arma conuertenda putauit, sed aduersus Saracenos res Christianorum in oriente inuadentes, & possidentes, fore mouenda omni conatu, pontificia auctoritate laborat, primus omnium scribens ad Ludouicum Francorum regem: perfacile namque fuit ad religiosum opus impellere ipsum, qui iam venerat eandem inire ad sancta loca peregrinationem, de qua ista Otto Frisingensis:

Otto Frisingensis de gestis Frederici lib. 1. cap. 34.

Ludouicus dum occulte Hierosolymam eundi desiderium haberet, eo quod frater suus Philippus eodem voto astrictus morte præuentus fuerat, diutius protelare nolens propositum, quibusdam ex principibus suis vocatis quid in mente volueret aperuit. Erat tunc temporis in Gallia cœnobii Clarauallensis abbas quidam, Bernardus dictus, vita & moribus venerabilis, religionis ordine conspicuus, sapientia literarumque scientia præditus, signis & miraculis clarus. Hunc principes vocandum, ab eoque quid de hac re fieri oporteret, tamquam a diuino oraculo, consulendum decernunt. Vocatur præfatus abbas, consiliumque ipsius super prædicti exposcitur principis voluntate. Ille de tam grandi negotio ex propriæ auctoritatis arbitrio responsum dare friuolum iudicans, vt ad Romani pontificis audientiam & examen deferatur optimum esse respondit. Itaque missa ad Eugenium legatione, totum illi negotium aperitur. Qui antecessorum suorum exempla reuoluens, quod videlicet Vrbanus huiusmodi occasione transmarinam ecclesiã, duasque patriarchales sedes, id est Antiochiam & Hierosolymã ab obedientia Romanæ sedis scissas, in pacis vnitatem receperit, votis prædicti regis, pro

dilatando Christianæ religionis ritu annuit ; auctoritate prædicandi, animosque cunctorum ad hoc commouendi, prænominato abbati, qui apud omnes Galliæ ac Germaniæ populos vt propheta vel apostolus habebatur, concessa. Cuius scriptum ad regem principesque suos directum, vide postea pagina 166.

Quid autem de pontifice actum? utique quod Christus pollicitus fuerat, dicens: *Primo querite regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis.* Dum Eugenius laborat pro liberatione terræ sanctæ, Deus expugnat inimicos eius, Romanos ipsos, de quibus hæc habet idem auctor: Quos venerabilis pontifex, percussio prius cum quibusdam fautoribus suis anathematis gladio Iordane, creato ab ipsis patricio, adiuncta Tiburtinis Romanorum antiquis hostibus militia coercuit, tandemque pacem petere coegit: adeo vt Eugenius rediens in Urbem, ibi natalem diem Domini sollemniter celebrarit. De cuius ad Urbem regressu & ingressu hæc idem auctor inferius: At Eugenius cum Romanis hoc tempore pacem fecit, vt patriciatus dignitatem exfestucarent, abolerent scilicet; & præfectum, qui videlicet arbitrio pontificis eo munere fungeretur, in pristinam dignitatem reciperent: senatores vero ex eius auctoritate tenerent. Sicque in Urbem rediens, natiuitatem Domini ibidem celebrauit, incipiente anno dominicæ incarnationis millesimo centesimo quadragesimo sexto.

In scripto autem codice Vaticano ita ingressus Eugenii in Urbem narratur: Factum est igitur Deo auctore gaudium magnum in tota Vrbe ex inopinato accursu ipsius pontificis. Occurrit ei maxima frequens populi multitudo cum ramis; ad eius vestigia continuo accurrentes, post pedum oscula eleuabantur ad oris oscula. Procedebant signiferi cum bandis, sequebantur scriniarii, & iudices. Iudæi quoque non deerant tantæ latitiæ, portantes cum humeris suis legem Mosaicam. Vniuersus enim Romanus chorus psallebat in vnum dicens: *Benedictus qui venit in nomine Domini.* Sic itaque cum magno populi gaudio idem pontifex Lateranense palatium conscendere meruit. Hæc ibi.

Parisiis veniens, inquit Matthæus Paris, consecrauit Petrum quemdam Aimerici ecclesiæ Romanæ cancellarii

Concil. Tom. 27.

X ij

Math. 6.

Otto Frisingensis
chronici
lib. 7. cap.
31. in finem.

Idem ibidem
cap.
34.

Reditus Eugenii
papæ
in Urbem.

Math. 23.

nepotem in archiepiscopum Bituricensem, contra Ludouici regis Franciæ voluntatem. Quod rex in iniuriam suæ dignitatis factum vehementer indignans, propositis publice sacrosanctis reliquiis, in præsentia multorum iurauit, quod archiepiscopus præfatus, quamdiu ipse viueret, ciuitatem Bituricam non intraret. Sic per triennium regis persona subiacuit interdicto. In quamcumque ciuitatem, vicum vel castellum intrabat, suspendebatur celebratio diuinorum. Tandem, Bernardo abbate Claræuallensi persuadente, ad hoc est cor regis inclinatum, vt archiepiscopum reciperet, & pro transgressione periurii Hierosolymam se promitteret profecturum. Igitur per totam Galliam fit exactio generalis, nec sexus, vel ordo, aut dignitas, quempiam excusauit, quin auxilium regi conferret. Ad instantiam sancti Bernardi Vvilielmum Eboracensis ecclesiæ inuasorem, per obreptionem a Cælestino defensum, damnauit, & relegari mandauit.

Rex Francorum Ludouicus a papa Eugenio excommunicatus.

Treuiros cum octodecim cardinalibus ad Synodum venientem pontificem per tres menses propriis sumptibus Adelbertus loci illius archiepiscopus munificentissime aluit. *Chronicon Hirsaugiense*. Per sanctum Bernardum impetrauit a Conrado imperatore & Ludouico Francorum rege, vt Christianis in Asia contra Alcoranistas opem ferrent, & contra Saracenos expeditionem suscipiant, seque Cruce signent. *Tyrius lib. 16. cap. 18.*

Obitus Eugenii qualis, & quando.

Cumque Tibur in amœnum secessum se contulisset, mortuus est vir iustus, & religione insignis, anno Domini 1152. mensè Iulio, vt ait Matthæus Paris, circa initium imperii Frederici primi, cum pontificatum gessisset annis octo, mensibus quatuor & diebus 20.

Obitus Eugenii.

De obitu eius ista Baronius annalium ecclesiasticorum tomo 12. Octauo Idus Iulii Eugenius papa diem obiit Tibure, cum sedisset annos octo, menses quatuor, & dies tredecim: de quo ista in vetere codice Romanorum pontificum Vaticanæ bibliothecæ: Hic recuperauit Tarracina, Setia, Narniam, & arcem Fummonis, quæ a domino beati Petri iamdiu alienatæ fuerant. Hic vniuit episcopatum Velitrensem cum Ostiensi & sanctæ Rufinæ. Fecit

Hoc idem apud Sigberti chronicon, anno 1181.

hic ordinationes per mensem Decembrem, in quibus diacones decem, presbyteros vndecim, & episcopos sexagin-

ra vnum creavit. Defunctus est apud Tibur dicta die octava Idus Iulii, & inde per stratam publicam & mediam Urbem, atque in Vaticanum cum totius cleri & populi Romani frequentissima turba, maximo luctu, communique omnium immensa tristitia deportatus est, & in ipsa beati Petri ecclesia coram maiori altari tumulatus est. Hæc ibi de Eugenio papa, quem pluribus illustratum miraculis testatur Goffridus huius temporis scriptor in fine vitæ sancti Bernardi.

Porro idem Eugenius inter alia magnam inde laudem commeruit, quod munerum abstinentissimus erat, de quo ista præter asserta a sancto Bernardo habet Ioannes Sarisberien-<sup>Ioannes Sarisberien-
sis, lib. 5.
cap. 15.</sup> in Policratico: Amplectendæ memoriæ & imitandæ sanctitatis summus pontifex Eugenius, quem vidisti, nullum omnino munus hominis litigantis recipiebat, aut cui litem crederet imminere. Vnde cum in aduentu suo prior quidam modicæ facultatis, cuius causam nondum audierat, ei marcham auri deuotione multa instanter offerret: Nondum, inquit, domum ingressus es, & iam vis corrumpere dominum? Corruptionem namque vir sanctus esse dicebat quod efferebatur iudici lite pendente. Hæc de Eugenio Ioannes Sarisberienfis.

Egregia de his memoria adhuc extat Tarracinæ in arce in media turri, in pariete meridiem versus, his verbis:

EVGENIVS PAPA III. HOC OPVS GLORIÆ IPSIVS
MEMORIAM REPRÆSENTANS FIERI IVSSIT. QVI MIRA
ANIMI ET HONESTI STUDIO PRÆDITVS
REGALIA MVLTÀ LONGO TEMPORE AMISSA BEATO
PETRO RESTITVIT. QVORVMDAM VITIVM IN MODVM
*IVDI- HONESTATIS REDEGIT. NE QVID * A QVOQVAM
CES. PETERENT NEVE QVID A QVOQVAM ANTE DECISAM
CAVSAM ACCIPERENT POST DECISAM OBLATVM
QVID VERECVDE ET CVM GRATIARVM ACTIONE
SVSCIPERENT.

EPISTOLA I.
EUGENII PAPÆ III.
AD LVDVICVM REGEM GALLIARVM.

De expeditione in terram sanctam suscipienda.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei carissimo filio Ludouico illustri & glorioso Francorum regi, & dilectis filiis principibus, & vniuersis Dei fidelibus per Galliam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Eugenii papæ apostolicæ literæ pro expeditione in terram sanctam.

QVANTVM prædecessores nostri Romani pontifices pro liberatione orientalis ecclesiæ laborauerunt, antiquorum relatione didicimus, & in gestis eorum scriptum reperimus. Prædecessor etenim noster felicitæ memoriæ papa Vrbanus tamquam tuba intonuit, & ad ipsius deliberationem sanctæ Romanæ ecclesiæ filios de diuersis mundi partibus sollicitare curauit. Ad ipsius siquidem vocem vltromontani, & præcipue Francorum regni fortissimi & strenui bellatores, & illi etiã de Italia, caritatis ardore succensi conuenerunt, vt maximo congregato exercitu, non sine magna proprii sanguinis effusione, diuino eos auxilio comitante, ciuitatem illam, in qua Saluator noster pro nobis pati voluit, & gloriosum ipsius sepulcrum passionis suæ nobis memoriale dimisit, & quamplures alias, quas prolixitatem vitantes memorare superfedemus, a paganorum spurcicia liberarent. Quæ per gratiam Dei & patrum vestrarum studium, qui per interualla temporum eas defendere, & Christianum nomen in partibus illis dilatare pro viribus studuerunt, vsque ad nostra tempora a Christianis detentæ sunt, & aliæ vrbes infidelium ab ipsis viriliter expugnata.

Edeffæ ciuitatis deploratur.

Nunc autem nostris & ipsius populi peccatis exigentibus, quod sine magno dolore & gemitu proferre non possumus, Edeffæ ciuitas, quæ nostra lingua Rohais dicitur; quæ etiã, vt fertur, cum quondam in oriente tota terra a paganis detineretur, ipsa sola sub Christianorum potestate Domino seruebat, ab inimicis Crucis Christi capta est, & multa Christianorum castella ab ipsis occupata:

ipſius quoque ciuitatis archiepiſcopus cum clericis ſuis, & multi alii Chriſtiani ibidem interfecti ſunt, & ſanctorum reliquæ in infidelium conculcationem datæ ſunt & diſperſæ. In quo quantum eccleſiæ Dei & toti Chriſtianitati periculum immineat, & nos cognoſcimus, & prudentiam veſtram latere non credimus. Maximum namque nobilitatis & probitatis indicium fore cognoſcitur, ſi ea, quæ patrum ſtrenuitas acquiſiuit, a vobis filiis ſtrenue defendantur. Verumtamen ſi, quod abſit, ſecus contigerit, patrum fortitudo in filiis imminuta probatur.

Vniuerſitatem itaque veſtram in Domino commone-
mus, rogamus, atque præcipimus, & in peccatorum remiſſionem iniungimus, vt qui Dei ſunt, & maxime potentiores & nobiles, viriliter accingantur, infidelium multitudi-
ni, quæ ſe tempus victoriæ ſuper nos adeptum lætatur, ſic occurrere, & eccleſiam orientalem tanta patrum veſtrorum, vt prædiximus, ſanguinis effuſione ab eorum tyrannide liberatam, ita defendere, & multa captiuorum milia confratrum noſtrorum de ipſorum manibus eripere ſtudeatis, vt Chriſtiani nominis dignitas veſtro tempore augeatur, & veſtra fortitudo, quæ per vniuerſum mundum laudatur, integra & illibata ſeruetur. Sit vobis etiam in exemplum bonus ille Mathathias, qui pro paternis legibus conſeruandis ſeipſum cum filiis & parentibus ſuis morti exponere, & quidquid in mundo poſſidebat relinquere nullatenus dubitauit; atque tandem, diuino cooperante auxilio, per multos tamen labores tam ipſe quam ſua progenies de inimicis viriliter triumphauit.

Hortatur
pontifex
Francos.

1. Mach. 2.

Nos autem veſtrorum quieti & eiſdem eccleſiæ deſtinationi paterna ſolicitudine prouidentes, illis, qui tam ſanctum tamque pernecceſſarium opus & laborem deuotionis intuitu ſuſcipere & perficere decreuerint, illam peccatorum remiſſionem, quam præfatus prædeceſſor noſter papa Vrbanus inſtituit, auctoritate nobis a Deo conceſſa concedimus, & confirmamus, atque vxores & filios eorum, bona quoque & poſſeſſiones ſub ſanctæ eccleſiæ, noſtra etiam & archiepiſcoporum, epiſcoporum, & aliorum prælatorum eccleſiæ Dei protectione manere decernimus.

Quæ con-
cedantur
Cruceſi-
gnatis.

Auctoritate etiam apoſtolica prohibemus, vt de omnibus, quæ, cum Crucem acceperint, quiete poſſederint:

nulla deinceps quaestio moueatur, donec de ipsorum reditu vel obitu certissime cognoscatur.

Præterea, quoniam illi qui Domino militant nequam in vestibus preciosis, nec cultu formæ, nec canibus, vel accipitribus, vel aliis, quæ portendant lasciuiam, debent intendere, prudentiam vestram in Domino commonemus, vt qui tam sanctum opus incipere decreuerint, ad hæc non intendant, sed in armis, equis & ceteris, quibus infideles expugnent, totis viribus studium & diligentiam adhibeant.

Quicumque vero ære premuntur alieno, & tam sanctum iter puro corde inceperint, de præterito vsuras non soluant, & si ipsi vel alii pro eis occasione vsurarum astricti sunt, sacramento vel fide apostolica eos auctoritate absoluiamus.

Liceat eis etiam terras, siue ceteras possessiones suas, postquam commoniti propinqui siue domini, ad quorum feudum pertinent, pecuniam commodare aut noluerint, aut non valuerint, ecclesiis, vel personis ecclesiasticis, vel aliis quoque fidelibus libere sine vlla reclamacione impignorare.

Indulgentia penarum concessa.

Peccatorum remissionem & absolutionem, iuxta præfati prædecessoris nostri institutionem, omnipotentis Dei & beati Petri apostolorum principis auctoritate nobis a Deo concessa talem concedimus, vt qui tam sanctum iter deuote inceperit & perfecit, siue ibidem mortuus fuerit, de omnibus peccatis suis, de quibus corde contrito & humiliato confessionem suscepit, absolutionem obtineat, & sempiternæ retributionis fructum ab omnium Remuneratore percipiat.

Datum Vetrallæ Kalendis Decembris.

EPI-

EPISTOLA II.
 EVGENII PAPÆ III.
 AD THEOBALDVM CANTVARIENSEM
 ARCHIEPISCOPVM.

De controuersia inter Cantuariensem archiepiscopum
 & Bernardum episcopum sancti Davidis de iure
 metropolitico.

*Eugenius episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri Theo-
 baldo Cantuariensi archiepiscopo salutem &
 apostolicam benedictionem.*

VENERABILIS frater noster Bernardus, episcopus san-
 cti David, ad nostram præsentiam veniens, ecclesiam
 sancti David olim metropolim fuisse asseruit voce viua, &
 eandem dignitatem sibi a nobis restitui postulauit. Cum
 autem circa petitionem istam inuigilans diu in curia no-
 stra commoratus esset, tu, frater archiepiscope, tandem,
 eo præsentem, ex aduerso confurgens, in præsentia nostra
 aduersus eum querelam deposuisti, quod debitam, tam-
 quam primo metropolitano, obedientiam subtraxisset, ti-
 bique inobediens & rebellis existeret, cum a prædecesso-
 re tuo, tamquam a metropolitano primo consecratus es-
 set, & viua voce & scripto Cantuariensi ecclesiæ profes-
 sionem fecisset, & in multis postea, tamquam alii suffraga-
 nei, tibi obedisset, & astitisset. Ille vero consecrationem
 negare non potuit; sed professionem se fecisse, & obedi-
 entiam exhibuisse omnino negauit: quod tu audiens, duos
 testes in medium produxisti, testimonium perhibentes
 quod ipse, illis videntibus & audientibus, post consecra-
 tionem suam, & viua voce & scripto Cantuariensi eccle-
 siæ professionem fecisset. Nos igitur auditis vtriusque par-
 tis rationibus, & diligentius inquisitis, & testibus tuis stu-
 diose examinatis, communicato fratrum nostrorum con-
 silio, iuramenta eorum recipimus, & vt ipse episcopus ti-
 bi, tamquam primo metropolitano, obedientiam, & reue-
 rentiam exhibeat, iustitia dictante, præcepimus. Vnde,
 quoniam singulis ecclesiis & ecclesiasticis personis suam
 dignitatem, & iustitiam volumus conseruare, beati Lucae

Concil. Tom. 27.

Y

EUGENII PAPÆ III.

festiuitate proximi sequentis anni, tibi & ipsi diem præfiximus, vt tunc, præsentibus partibus, de dignitate ecclesiæ sancti Dauid, & libertate sua rei veritatem cognoscamus, & quod iustum fuerit, auctore Domino, exinde statuamus.

Datum Meldis tertio Kalendas Iulii.

EPISTOLA III.

EUGENII PAPÆ III.

AD HILDEGARDEM ABBATISSAM.

Monet eam vt per humilitatem studeat donum prophetiæ conseruare.

MIRAMVR O filia, &c. *Extat infra in Concilio Treuerensi sub Eugenio.*

EPISTOLA IV.

EUGENII PAPÆ III.

AD VNIVERSVM CLERVM ROMANVM.

Vt capellani promittant obedientiam rectoribus titularum, siue ecclesiarum.

Eugenius tertius vniuerso Romano clero.

FALLAX & inuidus humani generis inimicus per Arnaldum schismaticum, quasi per membrum proprium, hoc effecit, vt quidam capellani vnitatem ecclesiæ, quæ sectionem non patitur, quantum in eis est, diidentes, ipsius Arnaldi sequantur errorem: & cardinalibus atque archipresbyteris suis obedientiam & reuerentiam promittere & exhibere debitam contradicant. Ne igitur vires dare præfati schismatici prauis actionibus per silentium de cetero videamur, per præsentia vobis scripta mandamus atque præcipimus, quatenus præfatum Arnaldum, tamquam schismaticum modis omnibus deuiteis. Quod si aliqui clerici Dei & sanctæ ecclesiæ contemptores, eius errorem post præsentium acceptionem sequi præsumpserint, scire vos volumus, quia tam officio quam beneficio ecclesiastico reddemus eos penitus alienos.

Datum Brixia Idibus Iulii.

EPISTOLA V.

EUGENII PAPÆ III.

AD ARCHIPRESBYTERVM TITVLI SANCTI MARCI.

De eodem.

SVPER controuersia obedientiæ exhibendæ, quæ inter vos & capellanum de Pinea agitari dignoscitur, ecclesiæ sancti Marci prospicere cupientes, per præsentia vobis scripta mandamus, quatenus eum districtius moneatis, vt secundum antiquam & rationabilem consuetudinem vestræ ecclesiæ obedientiam promittere nullatenus contradicat. Si vero vestris monitis super hoc obedire contempserit, sententiam, quam in ipsum & præfatam ecclesiam de Pinea iuste tuleritis, nos auctore Deo ratam habebimus.

EPISTOLA VI.

EUGENII PAPÆ III.

AD CONRADVM REGEM ROMANORVM.

Eum Hierosolymis reuersum, ob tribulationes ipsi & exercitui eius irrogatas, consolatur.

*Eugenius episcopus seruus seruorum Dei carissimo in Christo filio
Conrado Dei gratia Romanorum regi illustri salutem
& apostolicam benedictionem.*

CVM in hoc mundo cuncta mutabilitatis ordo corrumpat, sicut nec prosperis eleuari, ita nec frangi aduersis, confidentes de diuina miseratione, debemus, quia Dei & hominum Mediator admiranda dispensatione consuevit omnem filium quem recipit aduersitatibus flagellare, vt dum ipsum per amorem ad æterna præmia vocat, præsens mundus eius animum per turbationes, quas ingerit, a se ipso repellat, tantoque facilius ab huius sæculi amore recedat, quanto magis impellitur dum vocatur. Quod in Israelitico populo, Moysè vocante, & Pharaone* signatur. Moyses namque tunc ad vocandum missus est, cum Pharaon duris eum operibus perurgebat, quatenus alter

* desfr-
uente,
vel quid
simile.

Concil. Tom. 27.

vocando pertraheret, alter impelleret fauendo; vt plebs in seruitio turpiter fixa, vel prouocata bonis, vel impulsa molestiis moueretur. Hoc itaque rationis debito incitati discretionem tuam commonemus & exhortamur in Domino, quatenus tribulationes, quas tibi & exercitui tuo omnipotens Deus irrogauit, patienter supports, & in eo spem tuam constituas, qui quem vult permittit affligi, & confidentes in se misericorditer liberare consueuit. Si enim patientiam & humilitatem in aduersis perfecte tenueris, per desertum huius vitæ, sub protectione columnæ nubis & ignis, id est patientiæ solatio, & caritatis ardore, intrepidus perducere.

Quia igitur personam tuam vera caritate diligimus, & de te valde confidimus, si post tuum reditum sine delatione de his quæ ad honorem sanctæ ecclesiæ & regni spectare noscuntur tecum mutuis potuissimus tractare colloquiis, nobis vtique gratum fuisset. Verum quia id nobis temporis qualitas denegauit, & de tua salute sumus solliciti, quosdam de fratribus nostris, postquam te ad Longobardiarum partes, auctore Domino, incolumem peruenisse accepimus, sicut per venerabiles fratres nostros Artuucum Bremensem archiepiscopum, & Anselmum Hamelburgensem episcopum tibi significauimus, ad tuam serenitatem duximus destinandos, vt affectum & beneuolentiam, quam erga te gerimus, tibi exponerent, & quod de te audire cupimus, ipsorum relatione nosceremus. Quibus dedimus in mandatis, vt tibi, tamquam carissimo filio nostro, & catholico principi, atque speciali Romanæ sanctæ ecclesiæ defensori, ipsius ecclesiæ statum & nostrum exponerent. Qui siquidem in Tusciam vsque progressi, ex quo te ad Teutonicas partes pertransisse nouerunt, longitudinem viæ & difficultatem itineris propter æstatis intemperiem metuentes, ad nostram præsentiam redierunt. Ceterum quia statum tuum, & dilecti filii nostri Henrici iunioris regis, quem post discessum tuum paterno affectu dileximus, & in posterum actiones eius prosperari in Domino præoptamus, cognoscere cupimus, cum fratres nostri, propter æstatis feruorem, laborem tanti itineris perficere non valerent, per fidelem nostrum Franconem latorem præsentium & apostolica scripta tuam excellentiam visi-

tantes, nobilitatem tuam monemus & exhortamur in Domino, quatenus ea quæ circa te & ipsum geruntur, & statum regni per eundem Franconem nobis studeas intimare, & hoc tempore deuotionem, quam erga matrem tuam sanctam Romanam ecclesiam geris, ostendas, vt nostro respondere affectui congrue videaris, & beati Petri apostolorum principis intercessionibus, cui te totum debes exponere, Creatoris nostri largiorem debeas gratiam promereri.

Datum in Tusculano, octauo Kalendas Iulii.

EPISTOLA VII.

EUGENII PAPÆ III.

AD EGELBERTVM EPISCOPVM ET CANONICOS
BAMBERGENSIS ECCLESIAE.

De Henrici imperatoris sanctitate, miraculis
& canonizatione.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri Egelberto episcopo, & dilectis filiis canonicis Bambergensis ecclesiae, salutem & apostolicam benedictionem.

SICVT per literas & nuntios vestros vobis mandasse meminimus, venerabiles fratres nostros N. sanctæ Rufinæ episcopum, & N. presbyterum cardinalem, pro diuersis negotiis ad partes illas de nostro latere delegauimus, eisque viua voce iniunximus, vt ad ecclesiam vestram accederent, atque de vita & miraculis Henrici regis rei veritatem diligenter inquirerent, & literis suis nobis significarent. Nunc autem eorumdem fratrum nostrorum, & multorum religiosorum & discretorum virorum attestatione, de castitate ipsius, de fundatione Bambergensis ecclesiae, & multarum aliarum, quarumdam quoque episcopatum sedium reparatione, & multiplici elemosynarum largitione, de conuersione regis Stephani, & totius Hungariæ, Domino cooperante, per eum facta; de glorioso etiam ipsius obitu, pluribusque miraculis post eius obitum ad ipsius corporis præsentiam diuinitus ostensis, multa cognouimus. Inter quæ illud præcipuum & memorabile plurimum attendentes, quod cum diadema sceptrum-

que imperii suscepisset, non imperialiter sed spiritualiter vixit. In toro etiam legitimo positus, quod paucorum fuisse legitur, integritatem castimoniam usque in finem vitæ conseruauit. Quæ quidem nos omnia simul perpendentes, atque deuotionem vestram, & ecclesiæ Bambergensis, quæ sanctæ Romanæ ecclesiæ soli subesse dignoscitur, diligenter considerantes, tametsi huiusmodi petitio nisi in generalibus Conciliis admitti non soleat, auctoritate tamen sanctæ Romanæ ecclesiæ, quæ omnium Conciliorum firmamentum est, petitionibus vestris acquiescimus, atque eiusdem memorabilis viri, cuius exaltationem requiritis, fratrum nostrorum archiepiscoporum, & episcoporum, qui præsentibus aderant, communicato consilio, memoriam inter sanctos de cetero fieri censemus, & anniuersarium ipsius diem solenniter celebrari constituimus. Vestra itaque interest sic in sanctæ Romanæ ecclesiæ obedientia & fidelitate persistere, & ei dignæ deuotionis obsequiis respondere, ut ampliori beati Petri & nostra gratia digni inueniamini.

Data trans Tiberim secundo Idus Martii.

EPISTOLA VIII.

EUGENII PAPÆ III.

AD EPISCOPOS GERMANIÆ.

Improbat translationem episcopi Cicensis in Magdeburgensem archiepiscopatum translati.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei venerabilibus fratribus Eberardo Saltzburgensi, Artuuico Bremensi, & Hillino Treuerensi archiepiscopis, Eberardo Bambergensi, Hermanno Constantiensi, Henrico Ratisponensi, Ottoni Frisingensi, Conrado Patauiensi, Danieli Pragensi, Anselmo Hamelburgensi, & Burchardo Eistetensi, episcopis, salutem & apostolicam benedictionem.

LITERAS, quas pro causa Magdeburgensis ecclesiæ vestra nobis prudentia delegauit, debita benignitate suscepimus. In lectione autem & cognitione earum stupore nimio & admiratione repleti sumus, eo quod longe aliud in eis, quam vobis ex officio pontificatus imminet, per-

speximus contineri. Cum enim in ecclesiæ vertice sitis ex diuina prouidentia constituti, vt de medio eius quæ fuerint nociua propellere, quæ vtilia debeatis attento studio conseruare, in causâ ista, sicut ex suggestione literarum vestrarum nobis innotuit, non quod expediat ecclesiæ Dei, quod sacrorum Canonum sanctioni concordet, quod exinde a cælesti arbitrio approbetur; sed quod terrenis principibus placeat, attendistis. Et qui eorum animos a sua minus recta deflectere debuistis intentione, atque vbi esset via Domini demonstrare, non persuasistis quod rectum est, nec stetitis murus pro domo Israel, quinimo *ipsis*, vt ait Propheta, *parietem ædificantibus, vos* (quod sine Ezech. 13. grandi animi rancore vix dicimus) *liniistis illum luto absque paleis*. Non ita sentiebat princeps apostolorum, qui ex fidei suæ confessione, vt totius ecclesiæ fundamentum esset accepit; sed comminantibus sæculi filiis, & apostolis, si prædicarent in nomine Iesu mortis exterminium intentantibus, confusus de Domini virtute respondit: *Oportet* Act. 5. *obedire Deo magis quam hominibus*. Vos autem ne a terrenis videamini principibus dissentire, illi causæ fauorem vestrum impenditis, cui & ecclesiasticæ auctoritas constitutionis, & supernæ voluntatis examen pro certo creditur obuiare.

Cum enim translationes episcoporum sine manifestæ vtilitatis & necessitatis indicio diuinæ legis oraculum non permittat, cum etiam multo amplior, quam in aliis electionibus cleri & populi eas debeat præuenire concordia, in facienda translatione de venerabili fratre nostro Guicmanno Cicensi episcopo, nihil horum est, sed solus fauor principis expectatur: & nec inspecta necessitate illius ecclesiæ, nec considerata vtilitate personæ, clero nolente, imo, vt dicitur, ex parte maxima reclamante, in Magdeburgensi eum dicitis ecclesia supplantandum. Super quo tanto amplius admiramur, quanto persona illa, cuius grauitatis sit atque scientiæ ab antea actis agnouimus, ac proinde quantum ecclesiæ illi sit vtilis non penitus ignoramus. Quoniam igitur, quicumque temporalis auræ flatibus agitentur, nos in illius petriæ soliditate fundati, quæ in fundamento meruit ecclesiæ collocari: sicut non debemus, ita nec volumus omni vento circumferri doctrinæ, aut a fa-

crorum Canonum rectitudine impulsu aliquo deniare, per presentia vobis scripta mandamus, quatenus causa illi fauorem ulterius non prestetis, & apud carissimum filium nostrum Fridericum, quem Deus hoc tempore pro seruanda libertate ecclesie in eminentiam regni euexit, efficere vestris exhortationibus studeatis, ut & ipse a sua super hoc intentione desistat, & contra Deum, contra sacros Canones, contra regie dignitatis officium, eidem cause fauorem ulterius non impendat, sed ecclesie Magdeburgensi, sicut & aliis ecclesiis regni a Deo sibi commissi, liberam facultatem quem voluerint secundum Deum eligendi relinquat; & electionem ipsam postmodum fauore suo, sicut decet maiestatem regiam, prosequatur. Nos enim si quod de supradicto fratre nostro facere nititur videremus ratione fulciri, nec voluntati eius, nec postulationi vestrae duceremus aliquatenus obuiandum; contra Deum autem, & sacrorum Canonum sanctiones nulli omnino petitioni possumus prebere consensum.

Datum Signie decimosexto Kalendas Septembris.

EPISTOLA IX.

EUGENII PAPÆ III.

AD CANONICOS SANCTI PETRI ROMÆ.

De quarta parte oblationum ipsis concessa.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei, dilectis filiis Bernardo presbytero cardinali sancti Clementis, & ecclesie beati Petri archipresbytero, atque ceteris eiusdem ecclesie canonicis tam presentibus quam futuris canonice substituendis in perpetuum.

BEATORVM Petri & Pauli tam eminens & tam gloriosa societas, ut & ambo sint doctores gentium, auctores martyrum, principes sacerdotum: & cum inter vniuersos apostolos peculiari quadam prerogatiua precellant, æqualitatis in celo meritis disparitatem non sentiunt. Petro ab ipso Salvatore nostro Domino Iesu Christo claves regni celorum sunt commissa: Paulus a Deo electus est, ut de multitudine gentium regnum celorum impleat sua predicatione. Petrus petrae est & fundamentum fidei, & ne ruamus in soliditate nos firma sustentat: Paulus ne
prauo

prauo hæreticorum dogmate vulneremur, mortalitatis honestate & inuincibili ratione fidei nos armat. Petrus principatum tenens ex potestate ligat & soluit; Paulus diligens prædicator, ne quid reprehensibile vel ligatione dignum in nobis appareat, mirabili nos exhortatione præmunit: Petrus firmamentum nostrum est ac domus fortitudinis, & in fide eius plantati & radicati sumus; Paulus vas electionis prædestinatos a Deo & electos cælestis tubæ sonoritate vocauit; & pro nobis sine intermissione orans, ne a fide & veritate deuiemus, apud Deum interueniendo nos protegit. Cum igitur ii duo maxima feminarum Dei ecclesiam illustrantia pari & amicabili splendore & fraterno amore præfulgeant, æquitatis & iustitiæ persuadet ratio, vt nos, qui licet indigni Christi vices in terris agimus, & in eiusdem apostolorum principis cathedra residere conspicimur, domesticam beati Petri familiam paterno diligamus affectu, & pia eam prouisione in suis necessitatibus adiuuemus. Huius itaque rationis debito prouocati, dilecti in Domino filii, quartam partem omnium oblationum, quæ de altari eiusdem beati Petri apostoli, & tam de arca, quam de omnibus ministeriis ipsius ecclesiæ, præterquam de ministerio beati Leonis proueniunt, vobis ex consensu fratrum nostrorum episcoporum & cardinalium sedis apostolicæ auctoritate concedimus, & præsentis scripti pagina confirmamus: ita videlicet, vt semper, cum volueritis, facultatem liberam habeatis eandem oblationem in vestris manibus retinendi atque custodiendi, seu aliis quibus volueritis cum nostro atque nostrorum successorum consensu vendendi, salua in omnibus aliis & retenta in nostris & successorum nostrorum manibus ipsius ecclesiæ libera dispositione atque custodia.

Hoc autem ideo facere dignum duximus, vt vos die ac nocte studiose in Dei laudibus desudantes, tam in Missarum celebratione, qua in Matutinis & aliis horis pro viuorum ac defunctorum salute attentam diligentiam & honeste decantandis, prædictam beati Petri ecclesiam obsequio debito venerimini, & Dei fideles apostolorum limina deuotione debita visitantes, locum ipsum in maiori deuotione ac veneratione semper habeant. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum fas sit huius nostræ concessionis

paginam temerario ausu infringere, seu quibuslibet modis perturbare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularive persona id attentare præsumperit, secundo tertiove commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo corpore ac sanguine Dei & Domini redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem hanc nostram constitutionem eidem loco seruantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & in futurum præmia æternæ pacis inueniant. Amen, amen, amen.

S V B S C R I P T I O N E S.

- Ego Eugenius catholicæ ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Ego Conradus Sabinensis episcopus subscripsi.
 Ego * Ymarus Tusculanus episcopus subscripsi.
 Ego Hugo Ostiensis episcopus subscripsi.
 Ego Gregorius presbyter cardinalis tituli sancti Callisti subscripsi.
 Ego Guido presbyter cardinalis tituli sancti Chrysogoni subscripsi.
 Ego Hubaldus presbyter cardinalis tituli sanctæ Praxedis subscripsi.
 Ego Manfredus presbyter cardinalis tituli sanctæ Sabinæ subscripsi.
 Ego Aribertus presbyter cardinalis tituli sanctæ Anastasiæ subscripsi.
 Ego Hubaldus presbyter cardinalis tituli sanctæ Crucis in Ierusalem subscripsi.
 Ego Guido presbyter cardinalis tituli Pastoris subscripsi.
 Ego Iordanus presbyter cardinalis tituli sanctæ Sufannæ subscripsi.
 Ego Octauianus presbyter cardinalis tituli sanctæ Cæcilie subscripsi.
 Ego Astaldus presbyter cardinalis tituli sanctæ Priscæ subscripsi.
 Ego Rolandus presbyter cardinalis tituli sancti Marci subscripsi.
 Ego Gerardus presbyter cardinalis tituli sancti Stephani in Cælio monte subscripsi.
 Ego Ioannes Paparo presbyter cardinalis tituli sancti Laurentii in Damaso subscripsi.
 Ego Ioannes presbyter cardinalis tituli sanctorum Ioannis & Pauli tituli Pammachii subscripsi.
 Ego Centius presbyter cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina subscripsi.
 Ego Henricus presbyter cardinalis tituli sanctorum Nerei & Achillei subscripsi.
 Ego Oddo diaconus cardinalis S. Georgii ad Velum aureū subscripsi.
 Ego Guido diaconus cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu subscripsi.
 Ego Hyacinthus diaconus cardinalis S. Mariæ in Cosmedin subscripsi.
 Ego Ioannes diaconus cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi subscripsi.
 Ego Gerardus diaconus cardinalis sanctæ Mariæ in Via lata subscripsi.

* Ignatius

Ego Odo diaconus cardinalis sancti Nicolai in carcere Tulliano subscripti.

Ego Bernardus diaconus cardinalis sanctorum Cosmæ & Damiani iuxta templum Romuli subscripti.

Datum Romæ apud sanctum Petrum per manum Bosonis sanctæ Romanæ ecclesiæ scriptoris, quarto Idus Aprilis, indictione prima, incarnationis dominicæ anno millesimo centesimo quinquagesimotertio, pontificatus vero domini Eugenii III. papæ anno nono. Locus plumbi.

EPISTOLA X.

EUGENII PAPÆ III.

AD ARNOLDVM ARCHIEPISCOPVM COLONIENSEM.

De iurium & priuilegiorum multorum archiepiscopo & metropolitanæ ecclesiæ Coloniensis presbyteris canonicis ante diu concessorum confirmatione.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri Arnoldo Coloniensi archiepiscopo, eiusque successoribus canonice substituendis.

IN eminenti apostolicæ sedis specula, diuina disponente gratia, constituti, ex iniuncto nobis a Deo apostolatus officio, fratres nostros episcopos sincera caritate diligere, & ecclesiis eorum regimini & gubernationi commissis, suam debemus iustitiam conseruare. Sicut enim in humani compage corporis naturalis ratio singulis quibusque membris ad salutem prouidens speciales & proprios actus edocet, nobilioribus vero suam dignitatem conseruat; ita in corpore ecclesiæ apostolica prouidentia secundum sacrorum Canonum institutiones, vniuersas regit ecclesias; digniores autem & famosiores in sui status prerogatiua custodit. Æquum itaque & rationabile est, vt suus unicuique honor ecclesiæ, & propria iura munimine sedis apostolicæ confirmentur. Quocirca, dilecte in Christo frater Arnolde archiepiscope, tuis iustis postulationibus benignum impertientes assensum, ad exemplar prædecessoris nostri felicitis memoriæ Leonis IX. papæ, beati Petri Coloniensem ecclesiam, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub ipsius apostolorum principis, cuius in loco, licet immeriti, residere conspiciamur, & nostra

Concil. Tom. 27.

Z. ij

protectione suscipimus, & presentis scripti priuilegio communimus: statuentes vt quascumque possessiones, quacumque bona, eadem ecclesia impræsentiarum iuste & canonicè possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum, vel principum oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Pallii quoque vsum, & viuificæ Crucis vexillum, atque naccum, insigne videlicet festiui equi, quæ prædecessoribus tuis a nostris prædecessoribus concessa sunt, suo tempore suoque loco ferenda, nos tam tibi quam tuis successoribus confirmamus: adicientes vt nulli primati, nisi tantum Romano pontifici, debeas esse subiectus. Pro amplioris etiam & specialioris gratiæ prerogatiua ordinationem regis infra tuam prouinciam tibi duximus concedendam. Et si Romanus pontifex, vel apostolicæ sedis legatus, in eadem prouincia Concilium celebrauerit, tu post eos primum inter alios locum obtineas. Statuimus præterea, vt septem idonei presbyteri cardinales in prædicta ecclesia ordinentur, qui induti dalmaticis, & mitris ornati, ad principalia duo altaria eiusdem ecclesiæ, cum totidem diaconibus & subdiaconibus, quibus sandaliorum vsum concedimus; Missarum solennia in festiuis diebus tantummodo administrent. Vt ergo hæc omnia, quæ supra diximus, plenum in posterum robur obtineant, sicut in priuilegiis prædecessorum nostrorum continentur, tam tibi quam successoribus tuis ea fauoris nostri auctoritate firmamus. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat præfatam ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: sed omnia integra conferuentur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, vsibus omnimodis profutura: salua in omnibus apostolicæ sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisque persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentauerit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendauerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo corpore ac sanguine Dei

& Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iusta seruantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Eugenius catholicæ ecclesiæ episcopus.

Ego Ymarus Tusculanus episcopus.

Ego Nicolaus Albanensis episcopus.

Ego Hugo Ostiensis episcopus.

Ego Gregorius presbyter cardinalis tituli sancti Callisti.

Ego Hubaldus presbyter cardinalis tituli sanctæ Praxedis.

Ego Manfredus presbyter cardinalis tituli sanctæ Sauinæ.

Ego Guido presbyter cardinalis tituli sancti Pastoris.

Ego Bernardus presbyter cardinalis tituli sancti Clementis.

Ego Gerardus presbyter cardinalis tituli sancti Stephani in monte Cælio.

Ego Otto diaconus cardinalis sancti Georgii ad Velum aureum.

Ego Rodolphus diaconus cardinalis sanctæ Lucie in Septisoliis.

Ego Gregorius diaconus cardinalis sancti Angeli.

Ego Ioannes diaconus cardinalis sanctæ Mariæ nouæ.

Ego Guido diaconus cardinalis sanctæ Mariæ in porticu.

Ego Hyacinthus diaconus cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin.

Ego Cencius diaconus cardinalis sanctæ Mariæ in Akyro.

Datum Signiæ, per manus Bosonis, sanctæ Romanæ ecclesiæ scriptoris, vi. Idus Ianuarii, indictione decimaquinta, incarnationis dominicæ anno 1151. pontificatus vero domini Eugenii III. papæ anno septimo.

ANNO
CHRISTI
1145.

CONCILIVM VIZELIACVM
PRO EXPEDITIONE CONTRA TVRCAS
in Burgundia celebratum anno Domini MCXLV. tem-
pore Eugenii papæ III.

NOTA.

^a *Concilium.*] Platina & Ioanne Mairio auctoribus, refert Genebrardus in chronicis, hanc Synodum pro expeditione contra Turcas congregatam esse in Burgundia præside Eugenio papa, & præfente Ludouico rege cum Eleonora regina, aliisque regni principibus; qui post habitam orationem a diuo Bernardo Crucem accipiunt, sacram militiam professi.

Expeditio
contra Tur-
cas promo-
ta.